

Inhoudsopgave

- 11 **Woord vooraf**
- 13 **VOORSPEL**
- 15 **1 Minne in het klooster**
 - Een 'Oudnederlands' zinnetje in Engeland* 15
 - Twee Romaanse liedjes aan de Nederrijn* 24
- 28 **2 Hoofse liefde en *fin'amor***
- 32 **3 Een voorbeeld: een minnelied van Willem IX van Aquitanië**
- 40 **4 De eerste troubadours en trouvères**

I

- 45 **HENDRIK VAN VELDEKE EN DE VROEGE MINNESANG**
- 46 **1.1 Minnezangers rond de keizer**
 - Hofdag in Mainz* 46
 - Een festival van de minnezang?* 48
 - De plaats van literatuur* 50
- 54 **1.2 Veldekes wereld**
 - Veldekes levensloop* 54
 - Het Veldekeprobleem* 58
 - Het Maasland in het rijk* 59
- 67 **1.3 Veldeke: minnezanger of *Minnesänger*?**
 - De handschriften* 67
 - De Veldekeminiaturen* 70
 - Maaslands of Middelhoogduits?* 73
 - Taal en rijmtechniek* 75
- 79 **1.4 Veldekes lyriek en de Rijnlandse *Minnesang***
 - Over de taalgrenzen heen* 79
 - Natuurlyriek of minnelyriek?* 85
 - Minnen doet zingen* 88

- Vrolijke minne 91
Het demasqué van de hoofse minne 93
Intertekstualiteit? 98
105 1.5 Hendrik van Veldeke: een clericus als minnezanger

II

- 109 **HADEWIJCH EN HET MYSTIEKE MINNELIED**
110 2.1 Hadewijch, een Brabantse begijn
 'Minnelieder...?' 110
 '...einer Nonne?' 113
 Religieuze vrouwen 116
 Begijnen en literatuur 118
123 2.2 Hadewijchs werken
 Overlevering 123
 Visioenen 124
 Brieven 125
129 2.3 De Lieder: poëtica
 Een bundel? 129
 De vorm van Hadewijchs Lieder en het hoofse chanson 131
 De vorm van Hadewijchs Lieder en de Latijnse geestelijke
 lyriek 136
 Hadewijch en Veldeke 141
 Een signaal: de Natureingang 143
 Intertekstualiteit en registraliteit 146
154 2.4 De Lieder: een mystieke *ars amandi*
 Het publiek 154
 De vreemden 156
 'Ik' 158
161 2.5 Hadewijch: troubadour van God?
 Herkenbaar en uitzonderlijk 161
 Ter afsluiting: Hadewijchs zestiende Lied 162

III

- 175 **JAN I VAN BRABANT EN DE OPKOMST VAN DE FORMES
FIXES**
177 3.1 Een dichtende hertog
 Jan I's laatste reis 177
 Jan I in het Große Heidelberger Liederhandschrift 180
 De ererede op Jan I 181
 De Jan I-miniatuur in het Große Heidelberger Liederhandschrift 184

- 185 3.2 Jan I's lyriek en de *Minnesang*
Nederlands of Hoogduits? 185
Stereotypie 190
- 194 3.3 Van *grand chant courtois* naar *forme fixe*
De productie van hoofse minneliedereren 194
De receptie van hoofse minneliedereren 196
Horen en lezen bij trouvères en Minnesänger 201
Refrains en rondets 205
Van rondet naar rondeel 210
- 215 3.4 Franse lyriek aan het Brabantse hof
Eén hof – twee talen 215
Hendrik III, trouvère 216
- 223 3.5 Jan I's lyriek: Romaanse vormen, Germaanse tekst
De ballette 223
De ballettes van Jan I 226
Jan I's virelai 233
De virelai-ballade 235
De cirkelgang van het lied 237
- 240 3.6 Pretentieloze lyriek op de grens van Germania en Romania

IV

- 243 DE TRIOMF VAN DE *FORMES FIXES*
- 245 4.1 Wat bewaard bleef
Geïnterpoleerde 'liederen' 246
Een onbekende Limburgse minnezanger? 256
Het veertiende-eeuwse minnelied op de kaart 261
Spreiding 265
- 267 4.2 Minneliedereren in de veertiende eeuw
Minnesänger en Sangspruchdichter aan de Nederrijn 267
Virelai-ballades 274
De wereld wordt Rijnlands 278
Virelai-ballades in het zuiden van het Duitse rijk 280
Virelai-ballades in de Nederlanden 282
Rondelen 285
Rondelen buiten het Maas-Rijngebied 298
- 301 4.3 Productie en gebruik
Geestelijken op dichtersvoeten 301
Een ambtenaar ontspant zich: Pieter Potter 306
Dichtende edelen 310
Muziek 314

- Pipers* 315
- Dans* 317
- Dansliederen* 321
- Zangspelen* 327
- 334 4.4 De Maas-Rijnlandse liedkunst en haar uitstraling

V

- 337 HET HAAGSE EN HET BERLIJNSE LIEDERENHANDSCHRIFT
- 341 5.1 Het Haagse liederenhandschrift
 - De codex* 341
 - Liederen?* 343
 - Ballades en pseudoballades* 346
 - Minnesänger en Sangspruchdichter* 352
 - Walther von der Vogelweide* 355
 - Virelai-ballades* 360
 - Nieuwe vormen* 366
 - Wildery* 369
 - Besluit* 371
- 373 5.2 Het Berlijnse liederenhandschrift
 - De codex* 373
 - Het 'liedboek'* 379
 - Reinmar der Alte en Tannhäuser* 380
 - Vormen* 386
 - Dansliederen* 389
 - Nieuwjaarsliederen* 391
 - Humor* 397
 - Besluit* 400

VI

- 401 HET GRUUTHUSELIEDBOEK EN DE NEDERLANDSTALIGE
POLYFONIE OMSTREEKS 1400
- 403 6.1 De Gruuthusecodex: ontstaan en vroege geschiedenis
- 414 6.2 De muziek
 - Streepjesnotatie* 414
 - Verspreiding en functie* 415
- 421 6.3 Dichter of dichters?
 - Herkomst* 421
 - Brugge* 422
 - Jan Moritoen* 423
 - Jan van Hulst* 428

- Jan Moritoen en/of Jan van Hulst?* 437
Ondernemers 441
En Egidius? 445
- 448 **6.4 Polyfonie omstreeks 1400**
Polyfonie in Sint-Donaas en aan het Vlaamse hof 448
Twee Nederlandse motetten 450
Nederlandstalige polyfone liedkunst aan het Haagse hof 454
Brugse meerstemmige chansons in het Nederlands 458
De Gruuthuselieder en het polyfone repertoire 463
- 475 **6.5 Verschriftelijking, vormkunst en melancholie**
Verschriftelijking 475
Formele experimenten en cyclische structuren 477
Jeugd en Melancholie 481
Melancholie in lied II.23 488
- 490 **6.6 De regels van de kunst**
Const 490
Het belang van trouw 493
Ghelijk trect altoos tot gheliken 496
Bedreigd geluk 498
Afscheid van melancholie 504
- 507 **6.7 De invloed van het liedboek**
Selecties 507
Contrafacten 509

517 **REPRISE**

- 527 **Noten**
- 648 **Illustratieverantwoording**
- 650 **Afkortingen**
- 652 **Bibliografie**
1 *Bronnen (edities, bloemlezingen, vertalingen)* 652
2 *Studies* 668
- 741 **Register**